

3 (Sem-6/CBCS) SOC HE 2

2 0 2 4

SOCIOLOGY

(Honours Elective)

Paper : SOC-HE-6026

(Sociology of Social Movements)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following questions : 1×10=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Who is the author of the book, *Theory of Collective Behavior*?

Theory of Collective Behavior নামৰ গ্ৰন্থখনৰ
লেখক কোন ?

(b) Who has propounded the theory of 'structural strain' in relation to social movement?

সামাজিক আন্দোলনৰ সম্পৰ্কত 'গাঁথনিগত চাপ' তত্ত্ব
কোনে আগবঢ়াইছে ?

(2)

(c) Give the full form of NHPC in relation with the big dam construction of India.

ভাৰতৰ বৃহৎ বান্ধ নিৰ্মাণৰ সম্পৰ্কত NHPCৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো দিয়া।

(d) Who is the author of the book, *Social Movements in India : A Review of the Literature*?

Social Movements in India : A Review of the Literature নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

(e) Mention any two present movements that occurred in Assam.

অসমত সংঘটিত হোৱা যি কোনো বৰ্তমানৰ আন্দোলন দুটা উল্লেখ কৰা।

(f) Who are Dalits?

দলিত কোন ?

(g) From which State of India did the Tebhaga Movement start?

ভাৰতৰ কোনখন ৰাজ্যৰ পৰা টেভাগা আন্দোলন আৰম্ভ হৈছিল ?

(3)

(h) Give any one definition of social movement.

সামাজিক আন্দোলনৰ যি কোনো এটা সংজ্ঞা দিয়া।

(i) With which theory of social movement is Herbert Blumer associated?

হাৰ্বাৰ্ট ব্লুমাৰ সামাজিক আন্দোলনৰ কোনটো তত্ত্বৰ সৈতে জড়িত ?

(j) In which year was the Assam Accord signed?

অসম চুক্তি কোন বছৰত স্বাক্ষৰিত হৈছিল ?

2. Answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Write any two characteristics of pressure group.

চাপ গোটৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(b) Define civil society.

নাগৰিক সমাজৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(c) What is 'Arab Spring' in relation to social movement?

সামাজিক আন্দোলনৰ সম্পৰ্কত 'আৰব বসন্ত' কি ?

(d) Write any two clauses of the Assam Accord.

অসম চুক্তিৰ যি কোনো দুটা দফা লিখা।

(e) Write any two characteristics of contemporary social movements.

সমসাময়িক সামাজিক আন্দোলনৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Peasant Movement in India

ভাৰতত কৃষক আন্দোলন

(b) Collective Behavior Theory

সামূহিক আচৰণ তত্ত্ব

(c) Role of Civil Society in Social Movement

সামাজিক আন্দোলনত নাগৰিক সমাজৰ ভূমিকা

(d) Genesis of Assam Movement

অসম আন্দোলনৰ উৎপত্তি

(e) Relative Deprivation

আপেক্ষিক বঞ্ছনা

(f) Dalit Movement in India

ভাৰতত দলিত আন্দোলন

4. Answer any four of the following questions :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Focusing on different definitions, explain the nature and scope of social movement.

বিভিন্ন সংজ্ঞাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দি সামাজিক আন্দোলনৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Compare and contrast between new and old social movements.

নতুন আৰু পুৰণি (পৰম্পৰাগত) সামাজিক আন্দোলনৰ তুলনা আৰু বৈপৰীত্য আগবঢ়োৱা।

(c) Do you regard social movement as a catalyst for social change? State arguments in favour of your opinion.

সামাজিক আন্দোলনক আপুনি সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ অনুঘটক হিচাপে গণ্য কৰেনে? আপোনাৰ মতামতৰ সপক্ষে যুক্তি উল্লেখ কৰক।

- (d) "Throughout the process of social movement, the actors remain rational. They do not make any switch from rational to emotional action."
On the light of the above statement, critically analyze the rational action theory of social movement.

“সামাজিক আন্দোলনৰ সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটোত অংশগ্ৰহণকাৰীসকল যুক্তিবাদী হৈয়েই থাকে। তেওঁলোকে যুক্তিবাদী কাৰ্যৰ পৰা আৱেগিক কাৰ্যলৈ কোনো ধৰণৰ পৰিৱৰ্তন নকৰে।”

ওপৰৰ বক্তব্যৰ আলোকত সামাজিক আন্দোলনৰ যুক্তিবাদী ক্ৰিয়া তত্ত্বৰ সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ কৰা।

- (e) Citing proper examples, elucidate the key factors of social movement.

সঠিক উদাহৰণ উল্লেখ কৰি সামাজিক আন্দোলনৰ মূল কাৰকসমূহ স্পষ্ট কৰা।

- (f) Explain the structural strain theory by illustrating any social movement that occurred in Assam.

অসমত সংঘটিত হোৱা যি কোনো সামাজিক আন্দোলনৰ চিত্ৰণ কৰি গাঁথনিগত চাপ তত্ত্বৰ ব্যাখ্যা কৰা।

- (g) Critically elucidate the resource mobilization theory.

সম্পদ সংগ্ৰহ তত্ত্ব সমালোচনাত্মকভাৱে স্পষ্ট কৰা।

- (h) Critically analyze the impact of big dam movement in the socio-political structure of Assam.

অসমৰ সামাজিক-ৰাজনৈতিক গাঁথনিত বৃহৎ নদীবান্ধৰ আন্দোলনৰ প্ৰভাৱৰ সমালোচনাত্মক বিশ্লেষণ কৰা।

3 (Sem-6/CBCS) SOC HE 3

2 0 2 4

SOCIOLOGY

(Honours Elective)

Paper : SOC-HE-6036

(Indian Sociological Traditions)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Choose the correct answer : 1×10=10

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

(a) Who among the following coined the term 'Harijan' to denote the untouchables in India?

তলৰ কোনে ভাৰতৰ অস্পৃশ্যক বুজাবলৈ 'হৰিজন' শব্দৰ উদ্ভাৱন কৰিছিল ?

(i) M. N. Srinivas/এম. এন. শ্ৰীনিবাস

(ii) Rabindranath Tagore/ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ

(iii) Mahatma Gandhi/মহাত্মা গান্ধী

(iv) G. S. Ghurye/জি. এছ. ঘূৰিয়ে

(2)

(b) G. S. Ghurye was influenced by which of the following theoretical traditions?

জি. এছ. ঘূৰিয়ে তলত উল্লেখ কৰা কোনটো তাত্ত্বিক পৰম্পৰাৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হৈছিল?

(i) Marxism/মাৰ্ক্সবাদ

(ii) Post-modernism/উত্তৰ আধুনিকতাবাদ

(iii) Structuralism/গাঁথনিবাদ

(iv) Indology/ইণ্ড'ল'জি

(c) Who among the following sociologists had given a rare insight of social ecology which was far ahead of his time?

তলৰ সমাজবিজ্ঞানীসকলৰ ভিতৰত কোনে তেওঁৰ সময়তকৈ বহু আগৰ সামাজিক পৰিবেশ বিজ্ঞানৰ বিৰল অন্তৰ্দৃষ্টি দিছিল?

(i) Irawati Karve
ইৰাৱতী কাৰ্বে

(ii) Radhakamal Mukerjee
ৰাধাকামল মুখাৰ্জী

(iii) M. N. Srinivas
এম. এন. শ্ৰীনিৱাস

(iv) D. N. Dhanagare
ডি. এন. ধনাগাৰে

(3)

(d) Who among the following was the advocate of total annihilation of caste in India?

ভাৰতত জাতিৰ সম্পূৰ্ণ বিনাশৰ অধিবক্তা তলত উল্লেখ কৰা সকলৰ ভিতৰত কোন আছিল?

(i) Mahatma Gandhi
মহাত্মা গান্ধী

(ii) B. R. Ambedkar
বি. আৰ. আম্বেদকাৰ

(iii) Jyotiba Phule
জ্যোতিবা ফুলে

(iv) Kanshi Ram
কাশি ৰাম

(e) The book, *The Remembered Village* by M. N. Srinivas is based on his fieldwork in which of the following villages?

এম. এন. শ্ৰীনিৱাসৰ গ্ৰন্থ *The Remembered Village* তলৰ কোনখন গাঁৱত তেওঁৰ ক্ষেত্ৰভিত্তিক কামৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি নিৰ্মাণ কৰা হৈছে?

(i) Rampura/ৰামপুৰা

(ii) Ramgarh/ৰামগড়

(iii) Tanjore/তাজোৰ

(iv) Sitapur/সীতাপুৰ

24A/636

(Turn Over)

(f) Who is the author of the book, *Anthropological Explorations in Gender : Intersecting Fields*?

Anthropological Explorations in Gender : Intersecting Fields নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

(i) Radhakamal Mukerjee

ৰাধাকমল মুখাৰ্জী

(ii) Patrick Geddes

পেট্ৰিক গেডেছ

(iii) G. S. Ghurye

জি. এছ. ঘূৰিয়ে

(iv) Leela Dube

লীলা ডুবে

(g) Who among the following sociologists has mapped kinship patterns in India into four zones namely—Indo-European, Dravidian, Central zone of mixed patterns and Mundari?

তলত উল্লেখ কৰা সমাজবিজ্ঞানীসকলৰ ভিতৰত কোনে ভাৰতৰ আত্মীয়তাৰ ধৰণক চাৰিটা মণ্ডল যথা—ভাৰত-ইউৰোপীয়, দ্ৰাবিড়, মিশ্ৰিত আৰ্হিৰ কেন্দ্ৰীয় অঞ্চল আৰু মুণ্ডাৰীত মেপ কৰিছে ?

(i) M. N. Srinivas

এম. এন. শ্ৰীনিবাস

(ii) Irawati Karve

ইৰাৱতী কাৰ্বে

(iii) Radhakamal Mukerjee

ৰাধাকমল মুখাৰ্জী

(iv) Andre Beteille

আন্দ্ৰে বেটেইল

(h) Who among the following anthropologists had worked extensively among the tribal population of India and strongly advocated for the protection of tribal land and for minimum external interventions in their lives?

তলত উল্লেখ কৰা নৃতত্ত্ববিদসকলৰ ভিতৰত কোনে ভাৰতৰ জনজাতীয় জনসংখ্যাৰ মাজত ব্যাপকভাৱে কাম কৰিছিল আৰু জনজাতীয় ভূমি সুৰক্ষা আৰু তেওঁলোকৰ জীৱনত ন্যূনতম বাহ্যিক হস্তক্ষেপৰ বাবে তীব্ৰ পোষকতা কৰিছিল ?

(i) M. N. Srinivas

এম. এন. শ্ৰীনিবাস

(ii) G. S. Ghurye

জি. এছ. ঘূৰিয়ে

(iii) S. C. Dube

এছ. চি. ডুবে

(iv) Verrier Elwin

ভেৰিয়াৰ এলউইন

- (i) Under which provision of the Indian Constitution has autonomy been provided to tribal population of North-East India?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো বিধানৰ অধীনত উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ জনজাতীয় জনসংখ্যাক স্বায়ত্তশাসন প্ৰদান কৰা হৈছে ?

(i) The Sixth Schedule

ষষ্ঠ সূচী

(ii) The Fundamental Rights

মৌলিক অধিকাৰ

(iii) The Eighth Schedule

অষ্টম সূচী

(iv) The Directive Principles

নিৰ্দেশনামূলক নীতি

- (j) Which of the following is not a characteristic feature of caste system?

তলৰ কোনটো জাতি ব্যৱস্থাৰ এটা বৈশিষ্ট্য নহয় ?

(i) Segmental division of labour

শ্ৰমৰ বিভাজন

(ii) Purity and pollution

বিশুদ্ধতা আৰু প্ৰদূষণ

(iii) Equality

সমতা

(iv) Hierarchy

অনুক্ৰম

2. Answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What are the four Varnas according to Hindu tradition?

হিন্দু পৰম্পৰা অনুসৰি চাৰিটা বৰ্ণ কি ?

(b) Define tribe.

জনগোষ্ঠীৰ সংজ্ঞা দিয়া ।

(c) Name two feminist sociologists from India.

ভাৰতৰ দুগৰাকী নাৰীবাদী সমাজবিজ্ঞানীৰ নাম লিখা ।

(d) What is meant by Westernization?

পশ্চিমীয়াকৰণ বুলিলে কি বুজোৱা হৈছে ?

(e) What is kinship?

আত্মীয়তা কি ?

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Joint family

যৌথ পৰিয়াল

(b) Sanskritization

সংস্কৃতকৰণ

- (c) Field view of Indian sociology
ভাৰতীয় সমাজবিজ্ঞানৰ ক্ষেত্ৰ দৃষ্টিভংগী
- (d) Middle class in India
ভাৰতত মধ্যবিত্ত শ্ৰেণী
- (e) Radhakamal Mukerjee
ৰাধাকমল মুখাৰ্জী
- (f) Dominant caste
প্ৰধান জাতি

4. Answer any four of the following questions :

10×4=40

তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Explain the characteristic features of caste system in India as explained by G. S. Ghurye.

জি. এছ. ঘূৰিয়ে ব্যাখ্যা কৰা ধৰণে ভাৰতৰ জাতি ব্যৱস্থাৰ বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (b) Discuss kinship patterns in India.

ভাৰতৰ আত্মীয়তাৰ আৰ্হিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (c) Describe Verrier Elwin's outlook on tribal development in India.

ভাৰতৰ জনজাতীয় উন্নয়নৰ প্ৰতি ভেৰিয়াৰ এলউইনৰ দৃষ্টিভংগী বৰ্ণনা কৰা।

- (d) Discuss Radhakamal Mukerjee's contributions to social ecology.

সামাজিক পৰিবেশ বিজ্ঞানলৈ ৰাধাকমল মুখাৰ্জীৰ অৱদানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (e) Shed light on tradition and modernity in India from your reading of D. P. Mukerjee.

ভাৰতৰ পৰম্পৰা আৰু আধুনিকতাৰ ওপৰত আপোনাৰ ডি. পি. মুখাৰ্জীৰ লিখনীৰ পৰা আলোকপাত কৰা।

- (f) Explain G. S. Ghurye's understanding of urbanization in India.

ভাৰতৰ নগৰায়নৰ বিষয়ে জি. এছ. ঘূৰিয়ে ধাৰণাৰ বুজাবুজিৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

- (g) Write a critical note on the contributions of M. N. Srinivas in understanding Indian society.

ভাৰতীয় সমাজখন অনুধাৰন কৰাত বুজি পোৱাত এম. এন. শ্ৰীনিৱাসৰ অৱদানৰ ওপৰত এটা সমালোচনাত্মক টোকা লিখা।

- (h) Elucidate Leela Dube's contributions to Indian sociology with an emphasis on her gender perspective.

লিংগ দৃষ্টিভংগীৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি ভাৰতীয় সমাজবিজ্ঞানলৈ লীলা ডুবৰ অৱদানসমূহ স্পষ্ট কৰা ।
